

PATRES: Preturile energiei electrice din piata de echilibrare au ajuns exagerat de mari, comparativ cu cele din PZU

Preturile energiei electrice din piata de echilibrare au ajuns sa fie exagerat de mari comparativ cu cele din Piata pentru Ziua Urmatoare si au devenit insuportabile pentru producatorii din sectorul regenerabilelor, în special pentru cei mici, necontrolabili, precum si pentru alti participanti la piata, atrage atentia Organizatia Patronala a Producatorilor de Energie din Surse Regenerabile din România (PATRES).

Membrii PATRES își exprima, într-un comunicat remis, luni, spre difuzare, îngrijorarea fata de situatia alarmanta din piata de echilibrare, de pe tot parcursul anului 2024, si impactul negativ pe care aceasta îl are asupra producatorilor de energie regenerabila si a Sistemului Energetic National.

Potrivit acestora, dezechilibrele mari cu care se confrunta producatorii de ESRE, alaturi de mecanismul netransparent de formare a preturilor, limitarea veniturilor si recunoasterea partiala a dezechilibrelor, aduc costuri din ce în ce mai mari, chiar insuportabile pentru acestia. Practic, costurile cu echilibrarea sunt atât de mari încât pot scoate din zona de profitabilitate orice contract de achizitie a energiei electrice, sustin ei.

"Asistam la o situatie alarmanta pe piata de echilibrare. De ani de zile, 90% din cantitatile de energie activate în echilibrare au un numitor comun - acelasi actionar. În cursul anului 2024 preturile pur si simplu au explodat. Avem o piata de echilibrare, dar - de fapt - nu exista, este o forma fara fond. Nu sunt create conditiile pentru o piata functionala. Piata de echilibrare este ca industria româneasca din vremea lui Caragiale - este admirabila, este sublima, dar lipseste cu desavârsire. Toti actorii sunt în pierdere, cu exceptia unor mari producatori reglabili, respectiv: furnizorii, care nu au posibilitate de reglaj pentru ca nu au acces la date în timp real; producatorii de energie din surse regenerabile, care sunt volatili prin definitie si consumatorii industriali. Pentru producatorii mici, necontrolabili, de ESRE s-a ajuns în situatia în care costurile de echilibrare sunt aproape la fel de mari ca veniturile într-o luna. Iar producatorii mai mari sunt nevoiti sa limiteze voluntar productia aproape în fiecare zi", precizeaza Martin Moise, prim vicepresedinte PATRES.

În perioada ianuarie - mai 2024, preturile din piata de echilibrare au depasit, în multe intervale, valoarea de 7.000 lei/MWh, în conditiile în care pretul energiei pe PZU pentru aceeasi perioada era de 381 lei/MWh. O analiza a primelor zile din luna iunie 2024 arata intervale de decontare consecutive, cu sensuri aritmetice opuse si valori absolute de mii de lei pentru 1 MWh.

"Iata ca pe 17 octombrie, pentru un interval orar, pretul din piata de echilibrare de energie a ajuns la exorbitanta valoare de 187.614 lei/MWh, conform datelor de pe platforma Asociatiei Operatorilor de Transport si Sistem din Europa, ENTSO-E. Incredibil, dar se întâmpla în România pe piata de echilibrare! Și autoritatile refuza sa vina cu explicatii si sa ia masuri pentru stoparea acestei situatii. La o luna dupa ce Transelectrica a justificat un pret exorbitant în piata de echilibrare de energie ca fiind o eroare tehnica, situatia se repeta, dar într-un mod mult mai grav. Pretul de echilibrare înregistrat în data de 17 octombrie a depasit cu mult 100.000 de lei/MWh, a fost aproape dublu fata de valorile înregistrate în urma cu o luna, în acelasi context aparent "exceptional". În septembrie, Transelectrica a sustinut ca pretul de 102.000 lei/MWh a fost cauzat de o eroare a platformei DAMAS II. Dupa o luna, iata ca situatia escaladeaza, din nou, si nu avem explicatii concrete pentru anomaliiile din aceasta piata", se mentioneaza în comunicat.

PATRES atrage atentia ca repetarea acestor incidente pune la îndoiala integritatea procesului de echilibrare si transparenta în piata de energie, ceea ce afecteaza nu doar participantii la piata, ci si consumatorii, care, în final, suporta costurile.

În piața de echilibrare sunt penalizate diferențele între prognoza de producție și prognoza realizată sau cele între prognoza de consum și consumul realizat, practic toți clienții plătesc, în facturile primite de la furnizori, aceste preturi din echilibrare, susțin producătorii de energie din surse regenerabile.

"Piața de echilibrare ar trebui să fie competitivă, pe baza unei ordini de merit. Este un grad mare de concentrare în piața, un singur actor, statul, este majoritar. Nu este sanatos și România tot amâna cuplarea pietelor de echilibrare. Este imperativ ca autoritățile să acționeze rapid pentru a corecta această situație și pentru a asigura un mediu mai echitabil și sustenabil pentru producătorii de energie regenerabilă și ceilalți participanți la piața", a declarat Viorel Lefter, președinte PATRES, citat în comunicat.

Reprezentanții organizației semnalează, totodată, că în cadrul formulei de calcul a supraimpozitării care se aplică producătorilor de energie se recunoaște doar un procent de 10% din costul cu dezechilibrele. În cazul furnizorilor, doar 5% din acest cost este recunoscut în formula de calcul privind plafonarea.

"Practic, tot ce depășește aceste două plafoane reprezintă o pierdere directă pentru toți acești participanți la piața - asta în contextul în care tot statul este, de facto, actorul principal în piața de echilibrare", transmit aceștia.

PATRES a anunțat, în context, că a transmis adrese la toate instituțiile responsabile și a venit cu o serie de propuneri pentru o gestionare corectă a pieței de echilibrare în beneficiul tuturor actorilor și a consumatorilor, precum și al SEN.

Printre propuneri se numără: Consiliul Concurenței să deschidă o investigație pentru a verifica modul de ofertare respectiv formarea prețurilor dar și existența unei concentrării pe piața de echilibrare; recunoașterea integrală a costurilor cu dezechilibrele în calculul privind plafonarea și compensarea în cazul producătorilor și al furnizorilor; stabilirea unui mod de formare a prețului pe principiul "pay as bid" și nu "pay as cleared", așa cum a propus ANRE în prima variantă de modificare a ordinului privind piața de echilibrare, chiar dacă acest lucru înseamnă o deviație de la norme europene; stabilirea unui preț maximal pentru servicii specifice pieței de echilibrare (această măsură poate fi implementată imediat și aplicată temporar, având în vedere situația critică în care se află furnizorii și producătorii de energie regenerabilă); publicarea prețurilor de echilibrare și a ofertelor definitive (asigurarea unei transparențe totale în ceea ce privește mecanismele de formare a prețurilor de echilibrare și publicarea regulată a datelor conform cerințelor legale).

Organizația mai propune simplificarea procedurilor de calificare la piața de echilibrare, penalizarea operatorilor de distribuție care nu citească contoarele în frecvența stabilită de lege/reglementări ANRE, incentivarea distribuitorilor să citească și să folosească contoarele cu curba de sarcină instalate la casnici (în prezent, există peste 2,5 milioane de contoare inteligente care nu sunt de fapt citite și, în cazul acestora, operatorii de distribuție folosesc pentru decontare curba sintetică și nu măsura reală la 15 minute), stimularea ofertei din partea furnizorilor a produselor cu preț dinamic, pentru acest lucru fiind necesară corelarea cu citirea contoarelor din partea distribuitorilor.

Organizația Patronală a Producătorilor de Energie din Surse Regenerabile din România, cu 119 de membri - producători de energie din surse regenerabile, cu putere instalată totală de aproximativ 3000 MW, reprezintă investiții în sectorul energetic din România de aproximativ 4,5 miliarde de euro.